

I. Indledning.

Hovedproblemer og -tendenser i forbindelse med FN's 23. Generalforsamling.

1. De forenede Nationers 23. Generalforsamling fandt sted i skyggen af en række alvorlige internationale problemer: Tjekkoslovakiet, Mellemøsten, borgerkrigen i Nigeria og krigen i Vietnam. Medens disse alvorlige, tragiske og geografisk vidt spredte konflikter ikke havde fremkaldt frygt for, at verdensfreden stod i fare, måtte de dog nødvendigvis sætte deres stærke præg på en international forsamling, der trods ufuldkommenheder i medlemskabets omfang genspejler alle retninger og afskygninger i den nuværende verdenspolitiske konstellation. Samtidig måtte det naturligvis set fra et FN-synspunkt gøre et nedslående og negativt indtryk, at disse internationale problemer kun i begrænset udstrækning var genstand for egentlig behandling i De forenede Nationer. Bortset fra Mellemøst-konflikten, i hvilken Sikkerhedsrådet og generalsekretærens særlige repræsentant, ambassadør Gunnar Jarring, fortsat var aktiv, behandledes stridsselementerne reelt kun i generaldebatten og under de fortløbende samtaler udenrigsministrene imellem. Måske netop på denne baggrund bekræftedes imidlertid betydningen af generaldebatten som forum for medlemslandenes fremførelse af principielle politiske synspunkter, ligesom fremmødet af de mange ministre blev udnyttet til en udstrakt stilfærdig konsultationsvirksomhed.

2. På hele denne baggrund var det ingen overraskelse, at det i efteråret 1968 så lidt i FN som andetsteds var muligt at opretholde det kraftige momentum henimod yderligere almindelig afspænding imellem Øst og Vest, der senest havde manifesteret sig i forbindelse med ikke-spredningsaftalenes vedtagelse i sommeren 1968. Når spændingerne desuagtet blev holdt under kontrol,

og egentlige tilbageskridt blev undgået, skyldtes det utvivlsomt et udbredt ønske — også hos de to supermagter, USA og Sovjetunionen — om at afvise en genopliven af den kolde krig, om tværtimod at fastholde kontakten og dermed holde muligheden for afspændingspolitikens genoptagelse åben. Selv om de resultater, der kunne påvises på de vitale politiske områder, f. eks. inden for nedrustningsfeltet, var begrænsede, må de derfor ses som et klart udtryk for afspændingsbestræbelsernes levedygtighed, et forhold, der vel bekræfter landenes erkendelse af, at menneskeheden i dag ikke har noget rationelt alternativ.

Hvis man i en analyse af begivenhederne på og omkring FN's 23. Generalforsamling vender blikket indad, må det konstateres, at arbejdet med hensyn til spørgsmål som internationalt økonomisk samarbejde og bistand, menneskerettigheder samt race- og kolonipolitik er præget af en vis stagnation, der dog, fordi den kan ses på baggrund af tidligere års dynamiske vedtagelser, måske også — og forhåbentlig med rette — kan anskues som en pause, der kan danne grundlag for nye fremskridt. I denne forbindelse er det væsentligt, at de højt udviklede, rige lande er sig det større ansvar bevidst, der flyder af deres udvikling og rigdom. Fleksibilitet fra udviklingslandenes side vil utvivlsomt være påkrævet, men det er samtidig forståeligt, at disse lande finder det vanskeligt at acceptere givne vilkår, som de ikke selv er herre over, endsiige har haft nogen andel i at skabe. Den voksende erkendelse hos befolkningerne af uligheden i fordelingen af verdens goder gør selvsagt problemet stadig mere akut.

3. Sovjetunionens og nogle af dens Warszawapagt-allieredes besættelse af Tjekkoslovakiet i august måned var den internationale begivenhed, der stod forrest i bevidstheden, da FN's 23. Generalforsamling trådte